

ISSN: 2146-1961

Atış, E. (2023). Suç Coğrafyası Bağlamında Kağızman (Kars) İlçe Merkezi'nde İşlenen Suçların Demografik Yönden İncelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(54), 1360-1376.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4409>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

SUÇ COĞRAFYASI BAĞLAMINDA KAĞIZMAN (KARS) İLÇE MERKEZİ'NDE İŞLENEN SUÇLARIN DEMOGRAFİK YÖNDEN İNCELENMESİ

Evren ATIŞ

Dr. Öğrt. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye, evrencografya@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5686-3169

Gönderim tarihi: 17.08.2023

Kabul tarihi: 10.11.2023

Yayın tarihi: 03.12.2023

Öz

Sanayileşme ve teknolojik gelişmeler sonucu küreselleşen dünyada insanlar yerleşmeye uygun çeşitli coğrafi mekânlarda kendilerine ortak yaşam alanları oluşturmaya başladı. Sağlık, güvenlik, eğitim, ulaşım, sosyal ve kültürel hayat yanı sıra beslenme gibi bazı temel ihtiyaçlara daha kolay erişebilmek için kurulan yerleşim yerlerinde insanların sosyal etkileşimi artması bazı sorunları da beraberinde getirdi. Günümüz dünyasının ortak evi olan bu yerleşim birimlerinde zamanla insanoğlu daha çok birbiri ile sosyal etkileşime girmesi, çarpık kentleşme, kırdan şehre olan niteliksiz göçler, işsizlik, ulaşımdaki düzensizlikler başta olmak üzere suça kaynaklık eden başlıca coğrafi faktörlerden olmuştur. Suç kavramı üzerine araştırma yapan bilim dallarından biri olan coğrafya; suçun mekânsal ve zamansal dağılışı ile ilgilendiği kadar suça kaynaklık eden başka faktörleri de irdeler. Nitekim suça karışan insanların eğitim, sosyal, yaş, cinsiyet v.b özelliklerin de tespit edilerek ortaya çıkan kümelenmeleri tespit edip çeşitli çözüm önerileri sunmak önemlidir. Alanyazında daha çok suçun mekânsal ve zamansal dağılışı üzerine yoğunlaşan coğrafya çalışmaları öne çıkmaktadır. Nüfusun niteliğinin de göz önünde tutulup hangi eğitim seviyesinde, yaş aralığı, cinsiyet ve sosyo-ekonomik özellikler ile suça meyil arasındaki ilişkinin de incelenip dağılışının yapılması bir hayli önemlidir. Türkiye de bu bakış açısıyla yazılmış çok az sayıda çalışma olması bakımından bu araştırma önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Suç coğrafyası, Kars (Kağızman), suç-demografya ilişkisi.

A DEMOGRAPHIC ANALYSIS OF THE CRIMES COMMITTED IN THE KAĞIZMAN DISTRICT CENTER (OF THE KARS PROVINCE) WITHIN THE CONTEXT OF CRIME GEOGRAPHY**ABSTRACT**

In the globalizing world as a result of industrialization and technological developments, people have started to generate common living spaces for themselves in various geographical locations suitable for settlement. As the social interaction of people have augmented in the settlements established to have easier access, in addition to nutrition, to some basic needs such as health, security, education, transportation, social and cultural life, some problems have started to emerge. In these settlements, which are the common inhabitation of today's world, human beings in the course of time have become more socially interactive with each other, unplanned urbanization, unqualified migration from rural to city, unemployment, and irregularities in transportation have become the main geographical factors that have generated crime. Geography, which is one of the important branches of science that conducts many researches on the concept of crime, deals with the spatial and temporal distribution of crime and examines the other factors that lead to crime. In fact, it is significant to identify the clusters that emerge by identifying the educational, social, age, gender, etc. characteristics of people involved in crime and offer numerous solution suggestions. In the relevant literature, the geography studies that have focused on the spatial and temporal distribution of crime are distinctive. It is crucially significant to take into consideration the nature of the population and to analyze the relationship between the level of education, age range, gender and socio-economic characteristics and the tendency to commit crimes. This study is significant as there are very few studies in Turkey dealing with this issue from this perspective.

Key Words: Crime geography, Kars (Kağızman), crime-geography relationship

GİRİŞ

Suçla ilişkin farklı dönemlerde yapılmış tanımlar mevcuttur ve neyin suç kapsamına girip, neyin girmediği ve hangi kriterlere göre suç olarak tanımlandığı hala tartışma konusudur. Suçu açıklamak üzere farklı coğrafyalar farklı ölçütler kullanmışlardır. Dolayısıyla suç farklı mekânlara, mekânların kullanıcısı olan insanların ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri nedeniyle farklı şekillerde yansımış, farklı izler bırakmıştır (Ayhan ve Çubukçu, 2007)

Suç kavramının toplumların zamansal ve mekânsal değişim sürecinde de farklı anlamlar kazandığı düşünülebilir. Tarihin ilk dönemlerinden beri insanoğlunun kendisine yaşam alanları oluşturmaya başladığından beri sürekli değişim ve gelişim içerisinde olduğu düşünüldüğünde suç kavramında bu değişim evrelerinin farklı anlamlar kazandığı bilinmektedir. Geçmişte suç olan bazı eylemlerin bugün suç bile sayılmadığı bir gerçektir. Bu zamansal değişim toplumların mekânsal algıları, değişen toplumsal normlar, kültürel yozlaşmalar, şehirleşmenin ve sanayi toplumunun davranış ve kültürel kalıpları dün olduğu gibi bugün ve gelecekte de bizlerin yaşam döngüsünde kendisine farklı anlamlar bularak var olmaya devam edecektir.

Suç olgusunun-olayının mekânla ya da coğrafi ortamla sıkı bir ilişkisi söz konusudur. Sonuçta suç olarak nitelendirilen olaylar, belirli bir mekân parçasında ve insanlar tarafından gerçekleştirilir. Bu açıdan suçlar, coğrafyanın da ele aldığı konular arasında yer alır (Taş ve Akça, 2015). Şöyle ki suç coğrafyası için ülkemizde beşeri ve iktisadi coğrafyanın nispeten yeni yeni incelenen bir alt alanı olduğundan da bahsedilebilir (Başaran, 2021).

Suç kavramı ile birçok bilim dalı ilgilenir. Suç kavramının dünya ve ülkemizdeki gelişimine baktığımızda kriminoloji, sosyoloji ve psikoloji gibi çok değerli bilim dallarının bu konuda önemli araştırmalarının olduğunu görebiliriz. Yaşadığımız gezegende hangi olaya bakarsak bakalım çok büyük bir kısmında olayların mekân ve insan ekseninde geliştiği görülür. Coğrafyanın ilgi duyduğu birçok konuda olduğu gibi suç coğrafyası çalışmalarında da; suçun mekânsal dağılışı ile bu dağılışın sebep ve sonuçlarının ortaya çıkarılması esas alınır. Nitekim yeryüzünde çoğu olay, insan ve mekânsız dolayısıyla da coğrafyasız düşünülemez.

Diğer bilim dallarına göre coğrafya ve coğrafyacıların suç olgusuna bakışı daha farklıdır. Suç coğrafyası çalışmaları ile coğrafyacı, mekânda suçun dağılışını yaparak suça sebep olan sosyo-kültürel ve ekonomik birçok faktörün birbiri ile ilişkisini irdeler, insan-mekân etkileşimi ve mekânın organizasyonu gibi süreçlerin suç ile ilişkisini kurmaya çalışır. Suçun sebep ve sonuçlarını coğrafi bakış açısıyla ele alır, suç sayısını azaltmak için ne gibi önlemler alınabileceğine yönelik mekânsal çözümler ortaya koymayı hedefler (Atış ve Ünsal, 2020).

Kriminoloji, psikoloji ve sosyolojiden farklı olarak coğrafya, mekân ve insan bağlamında olayları irdeleyerek suç sayılarının dağılışı ve sebep sonuçlarını mekân-insan ekseninde çalışma alanının merkezine koyar. Mekânların farklılıkları, insanların gelenek ve görenekleri, dil, din, mimari, yaşam algıları, zihin haritaları, suçun mekânsal ve zamansal dağılışı gibi kavramlar suç coğrafyasının odağında yer alır.

Suç; teknolojik gelişmelerin paralelinde gün geçtikçe çeşitlenmekte, insanlar yeni suç ve suç türleri ile karşı karşıya kalmaktadır. Suçun işlenmediği ya da kuralların çiğnenmediği bir toplum hayalden başka bir şey değildir.

İnsanların içindeki ihtiraslarla birlikte toplum içinde yaşamının ortaya çıkardığı çeşitli sosyal çelişkiler ve uyumsuzluklar buldukça, suç olgusu da toplumda her zaman kendine yer bulacaktır (Dönmezer, 1994).

Suç olgusu artık varlığı kabul edilen bir kavramdır. Bu kavram geçmişte sayısı ve çeşidi daha az olan ve bizlerin yaşam alanlarını daha az tehdit eden bir boyuttan günümüze kadar süregelen evrede daha çok dikkat çeken bir hal almıştır. Geçmişte kırsal mekânlarda birbiri ile daha az temas ederek yaşayan avcı ve toplayıcı kültürden tarım hayatına geçiş evresinde kırsal alanlarda yaşamını sürdürmeye devam eden insanların daha az sayıda ve niteliği ve çeşidi günümüze göre daha basit suçlarla tanıştı. Ancak Sanayi Devrimi ile birlikte ilk sanayi şehri Manchester ile başlayan ve önce Avrupa sonra da diğer kıta ve bölgelere yayılan bu şehirleşme hareketi nüfusu kırsaldan şehirlere doğru çekmeye başladı. Bu hareket kırsalda birbirinden daha uzak ve az temasla yaşayan insanları şehirlerde dar mekânlarda daha çok temaslı ve birlikte yaşama mecburiyetinde bırakınca birtakım sosyal-kültürel ve ekonomik sorunları da beraberinde getirdi. Süreçte şehirler kırsal mekânlara göre suçun miktar, çeşit ve nitelik olarak daha çok ve sık görüldüğü alanlar olmaya başladı.

Suç kavramı, toplumun var olan normlarından sapma olarak tanımlanmaktadır. Sapma davranışı olan suç, toplumun değerlerinden ve normlarından sapan eylemdir (Kızılcılık ve Erjem, 1996). Suçlar, toplumdaki bireyler üzerinde güvenlik endişesi yaratan ve kamu güvenliği için kontrol altına alınması zorunlu olan sosyal, psikolojik, ekonomik ve hukuki sorunlardır. Suçlu, içinde yaşadığı toplumun normları ile kişisel kuvvetleri arasında bir denge kuramamış kişidir (Aliağaoğlu ve Çildam, 2016a). Bir toplumdaki diğerine veya kültürden kültüre farklılık gösteren suç olgusu, günlük ve toplumsal yaşam içerisinde her zaman önemli bir problem alanı olarak karşımıza çıkmaktadır (Aksak ve Çalışkan, 2010).

Suç kavramı gelişen ve değişen dünyamızda artan nüfus miktarı ve şehirleşen mekânların büyüklüğü ile birlikte suçun sayısı ve niteliği de çeşitlenmektedir. Toplumların yaşayışına önemli derecede etki eden suçlar, insanların yaşam konforu üzerine de etki etmektedir. Suç için sıcak noktalar haline gelmiş mekân ve toplumlar o mekânlarda yaşayanlar adına göç için itici faktörler haline dönüşerek zamanla kamu düzeni adına önemli sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Suçların, sosyal varlıklar olan insanlar tarafından belirli bir mekân üzerinde işlenmesi onların sosyal ve mekânsal niteliklerini ön plana çıkarmaktadır. Yani insan, mekân ve zaman faktörleri suçun coğrafya bilimi içerisinde yer bulmasına sebep olmuş ve coğrafyacılar tarafından ele alınmasını zorunlu kılmıştır (Karakaş, 2005). Suçun meydana geldiği yerin özellikleri, suçun analiz edilmesi, suçluların yakalanması ve suçların önlenmesine ilişkin önemli ipuçları sunmaktadır (Yılmaz ve Ergün, 2006).

Dünya üzerinde birbirinden farklılık gösteren mekânlarda yaşayan insanların suç kavramına verdikleri tepkilerde farklılık göstermektedir. Mekânsal farklılıkların de etkisi sonucu ortaya çıkan yaşam tarzı, kültür, din, dil farklılıkları toplumları birbirinden ayırdığı gibi günlük karşılaştıkları olaylara karşı tutum ve davranışlarının da farklı olmasına sebep olabilmektedir. İnsanları yaşadıkları mekân, toplumsal ve kültürel kalıplarına göre

anlamak ve buna göre değerlendirmek elzemdir. Suç coğrafyası ise bu farklılıkların sonucu ortaya çıkmış suç kavramının mekânsal dağılışında açıklarken bu farklılıkları da göz önünde bulundurur.

Şehirler birbirine benzemeyen coğrafi görünümünün belirgin olarak ortaya çıktığı yerleşmelerdir. Başka bir anlatımla farklı arazi ve şehir morfolojisindeki farklılıklar en iyi biçimde şehirlerde ortaya çıkmaktadır. Bütün bu farklılıklara bağlı olarak şehirselleşen alanlar suçluluğu ve suçu teşvik edici etmenlerin farklılaştığı belirli bölgelere sahip olabilmektedir (Aliağaoğlu ve Alaeddinoğlu: 2005).

Şehirler; eğitim, sağlık, güvenlik, ulaşım ve sosyal hayatın cezbedici yönleri ile kırsal mekândan nüfusu kendisine çekmeye devam etmektedir. Şehir hayatına uyum evresinde ve yine bazı durumlarda şehir hayatının yarattığı karmaşıklığın bir sonucu olarak şehir mekânlarının bazı alanları suç olayları için sıcak noktalar olmuştur. Buna ilaveten nüfusun daha çok temas noktalarında insanların eğitim, kültür, yaş ve yaşam alışkanlıklarından kaynaklanan bazı davranış kalıpları suç unsuru üzerinde etkili olduğu düşünülebilir. Yine bazı toplumların yaşam algılarında hangi davranışın suç hangilerinin olmadığı, toplumsal normaler ve nüfusun demografik özellikleri suç sayısı ve çeşidi üzerinde etkiye sahiptir.

Araştırma sahasında elde edilen ve üzerinde durulan bazı suç çeşitlerinde, suç demografya ilişkisi bağlamında bazı sonuçlar elde edilmiştir. Nitekim bir yerleşim birimde yaşayanların eğitim, sosyo-ekonomik özellikleri, mekânın coğrafi özellikleri, nüfusun mekândaki davranış kalıpları, yine o yerleşim biriminin verdiği ve aldığı başka bir deyişle göçe katılanların eğitim ve kültür niteliği, suç üzerinde etkilidir ve suç coğrafyasının da ilgi duyduğu önemli başlıklardır. Nitekim bu kavramlar arasında sebep sonuç ve nedensellik bağıni kurarak dağılışını yapmak suç coğrafyasının araştırma alanına girmektedir.

YÖNTEM

Suç ve coğrafya arasındaki ilişki dünyada 150 yıl öncesine dayanırken ülkemizde üzerinde çalışılan yeni bir konudur (Aliağaoğlu ve Çildam, 2016b). Suç çalışmalarında ilk aşamada konunun tespit edilmesi gerekir. Çalışmada suç, suç tipleri ve gerçekleştiği alanlar mı ön planda tutulacaktır bu belirlenmelidir. İkinci olarak da mekân boyutuna karar verilmelidir ki bu da ülke, bölge, ilçe gibi idari bir birim veya bir şehir, kasaba gibi yerleşim merkezine göre değişiklik gösterir (Karakas, 2009).

Suç coğrafyası alanına duyulan ilgi ülkemizde yenidir. Bu nedenledir ki ülkemizde bu alanda yapılan akademik çalışmalar da oldukça yenidir. Özellikle ABD ve İngiltere’de geçmişten beri ilgi duyulan ve suç coğrafyasının daha özel ve alt başlıklarında uzmanlaşarak kırsal mekân ve suç, kırsal mekân ulaşım ve suç, kültür coğrafyası ve suç unsuru, suç ve demografya, şehir ve suç, kültür ve suç coğrafyası gibi araştırmalar yapılmaktadır. Ülkemizde ise suç verilerinin elde edilebilirliğinin zorluğu en temel sorun olması nedeniyle suç coğrafyası çalışma ve konuları oldukça sınırlı kalmaktadır. Oysaki suç coğrafyasında kullanılan verilerin hiç birisi kişilerin veya kurumların veri kanununa karşı korunmasını gerektirecek hiçbir özel bilgisini içermemektedir. Buna rağmen resmi kurumlardan yasal yollardan çeşitli güçlüklerle elde edilebilen veriler dışında bazı anket ve mülakat sonucu ulaşılan bilgiler ile suç coğrafyası çalışmaları yapılabilmektedir. Suç coğrafyası çalışmalarında en meşakkatli işlerden birisi de

suçların tasnifidir. Her suçun hangi suç grubunda olduğu, nerede, hangi saat diliminde, hangi gün meydana geldiği, suça karışanların yaşı, eğitimi, cinsiyeti gibi verileri temin etmek ve sınıflamak oldukça zaman ve emek ister. Elde edilen tasnifler sonucu oluşturulacak haritalar, grafik ve tabloları da düşünecek olursak suç coğrafyası çalışmak gerçekten çok büyük dikkat, emek ve fedakârlık gerektirir.

Suç coğrafyası kapsamında ülkemizde bugüne kadar daha çok suç çeşitlerinin mekânda tür olarak dağılışı göstermek maksadıyla suç dağılışı haritalarının yapıldığı çalışmaların ağırlıkta olduğu bir gerçektir. Suç çalışmaları için resmi kurumlardan en genel başlık olan suçun ismi ve hangi mekânda gerçekleştiği verileri yine bin bir güçlkle elde edildiği için çalışmalar bu yönde ilerlemiştir. Bir başla deyişle Suç coğrafyası çalışmalarında veri elde edilebilirliğine göre konular belirlenmektedir.

Araştırma sahası olan Kağızman İlçe merkezinin araştırma konusu olarak seçilmesinde çeşitli faktörler rol oynamıştır. Öncelikle Kars ili merkez ilçeyi bir tarafa bırakacak olursak, Kağızman İlçesi TÜİK 2022 verilerine göre nüfus olarak Kars ilinin en büyük ilçesi konumundadır. Yine ilçenin coğrafi konumu ilgi çekicidir. Azerbaycan'ın Nahcivan Özerk Bölgesi-Iğdır-Kağızman-Erzurum-Trabzon Limanı ve devamında Samsun Limanı ile bağlanan uluslararası ticarete önemli bir güzergâh olan karayolu ve yine Nahcivan-Iğdır-Kağızman-Ankara-Istanbul bağlantısını sağlayan yük ve yolcu taşımacılığının yapıldığı önemli bir karayolu üzerinde yer alır. Komşusu olduğu iller ve çok yakın konumda olduğu ülkelerin geçiş güzergâhında olması, ilçede meydana gelen suç çeşitliğine (göçmen kaçakçılığı, kaçak gümrük malları vb.) sebep olmuştur.

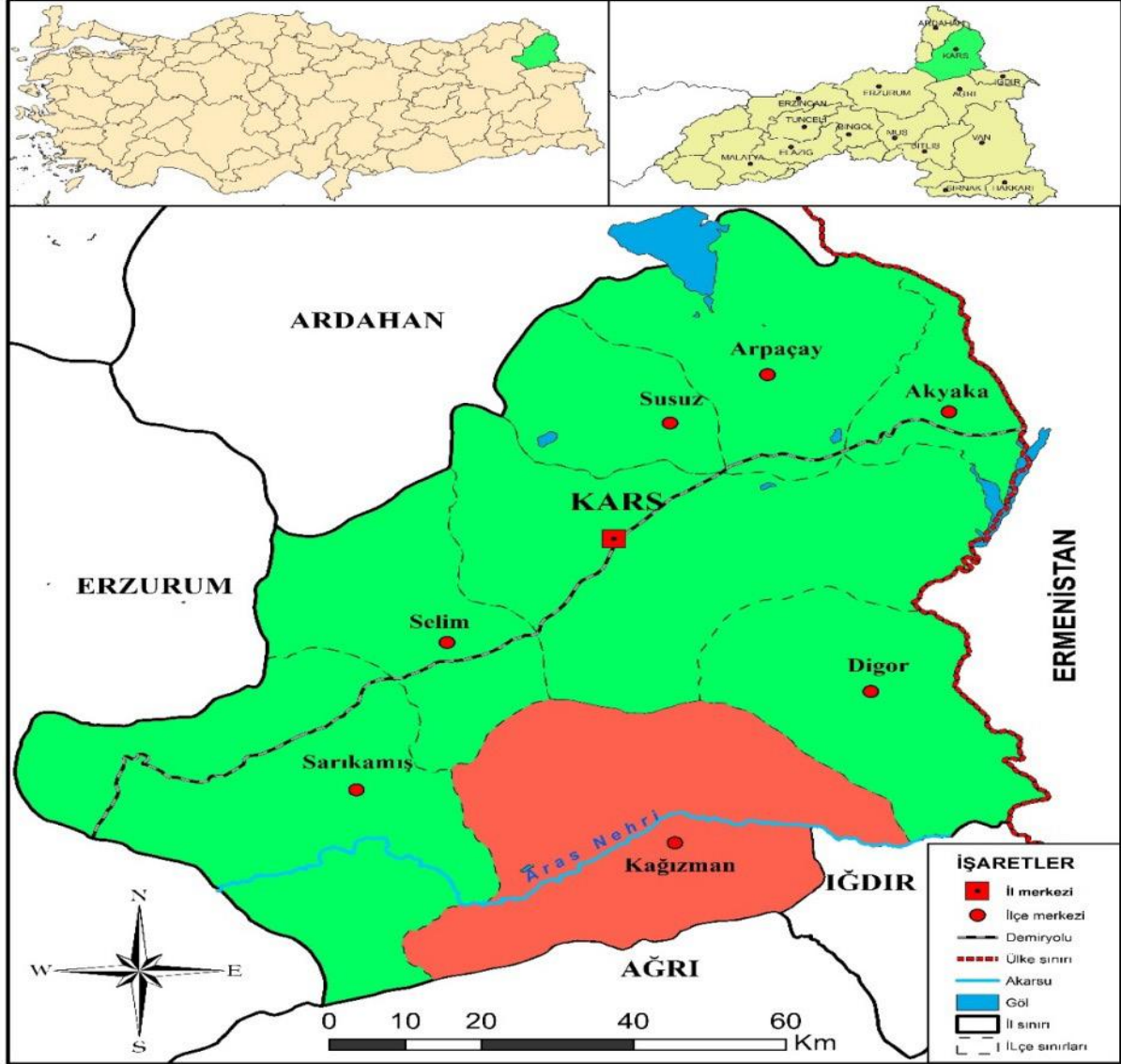
İnceleme sahası başka bir yönü ile de dikkat çekicidir. TÜİK verileri ve yörede yapılan uzun süreli gözlem ve mülakatlarda son dönemlerde ilçe merkezinden daha büyük şehirlere nitelikli bir göçün olduğu, bunun aksine kırsal kesimden ise ilçe merkezine daha çok niteliksiz bir göç hareketinin ortaya çıkardığı sorunlar bir gerçektir. Kırsal kesimden ilçe merkezine doğru niteliksiz ve kontrolsüz göçün plansız ve düzensiz yapılaşmaya sebep olduğu dolayısıyla da bu durumun bazı sosyal sorunları da beraberinde getirdiği gerçeği ile ortaya çıkan suçların irdelenmesi açısından da önemlidir. Nitekim son dönemlerde suç sayısı, çeşidi ve suçun içeriği incelendiğinde bu kanıyı doğrular niteliktedir.

Suç coğrafyası için veri elde etmenin güçlüğü düşünülduğünde 2015-2018 yılları arası verileri elde edilebilmiş ve bu yıllar içerisinde demografik açıdan en düzenli ve en fazla suç ve çeşidinin olduğu 2015 yılı tercih edilmiştir. Resmi kurumlardan elde edilen veriler suç coğrafyası kapsamında, suç başlıklarına göre tasnif edildikten sonra, suça karışanların tümü ve daha sonra da şüphelilerin demografik özelliklerine göre suçlar tasnif edilmiştir. Elde edilen tasnif sonrasında tablolar ve grafikler hazırlanarak yörede yapılan uzun yıllara dayanan gözlem, görüşme ve diğer veri kaynaklarından da faydalanılarak çalışma oluşturulmuştur. Çalışmada suç verileri olarak 2015 yılı kullanıldığı için, suç nüfus bağlamında TÜİK 2015 nüfus verileri temel alınarak oranlamalar yapılmıştır.

BULGULAR

Kağızman ilçesi, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Erzurum Kars Bölümü'nde yer alan Kars ili sınırları içerisinde bulunur. İlçe güneyden Ağrı, güneydoğudan Iğdır illeriyle komşuyken, kuzeyden Kars merkez ilçe, kuzeybatıdan Selim,

batıdan, Sarıkamış, doğudan ise Digor ilçeleriyle çevrilidir (Harita 1). Kağızman İlçesi 1.797 km² yüzölçümüyle, il topraklarının %17,7'lik kısmına sahiptir. Kars kent merkezine 76 km, Iğdır iline 96 km. Ardahan iline 163 km. ve Erzurum iline ise 150 km. karayolu uzaklığında yer alır (Atış ve Çelikoğlu, 2017).

Harita 1. Kağızman İlçesi'nin Türkiye ve Kars İli İçerisindeki Konumu

Kaynak: (Harita Yazar tarafından Harita Genel Komutanlığının Harita Altılıkları Kullanılarak Yeniden Arcgis Ortamında Çizilmiştir)

Araştırmaya konu olan Kağızman İlçesi merkez ilçe hariç tutulacak olunursa Kars ilinin nüfusu en fazla olan ilçesidir (Kağızman 44.178, Sarıkamış 37.744). Yine Kağızman ilçesi diğer nüfus ve yerleşim birim sayısı bakımından da Kars ilinin en önde gelen ilçesi konumundadır. Kağızman İlçesi merkez ilçeden sonra mahalle sayısı bakımından Sarıkamış ilçesi ile aynı sayıya (9) sahip olsa da köy sayısı (Kağızman 62, Sarıkamış 55) ve köy nüfusu bakımından (Kağızman 23.048, Sarıkamış 22.484) merkez ilçe bir tarafa bırakıldığında ilk sırada gelmektedir. İnceleme konusunu da oluşturan Kağızman İlçe merkezi nüfusu 2022 TÜİK verilerine göre 21.130 kişidir. Bunu 15.260 kişi ile Sarıkamış ilçesi takip etmektedir. Çalışmanın amaç ve yöntem kısmında ortaya atılan hipotez gereği Kağızman ilçe merkezinde nüfusun 2022 yılı bir önceki yıllarla karşılaştırıldığında (2021: 21073 -

2022: 21.130) az da olsa diğer yıllara göre artarak devam ettiği ve yine TÜİK verilerine göre kırsal kesim nüfusunun ise giderek düştüğü gerçeğidir. Doğum ve ölüm miktarı yanı sıra köy nüfusunun azalması kırsaldan şehir merkezine ve diğer illere olan göçler olarak açıklanabilir. Daha önce de açıklandığı üzere şehir merkezinin son dönemlerde doğal nüfus artışı yanı sıra kırsaldan aldığı göçlerle de şehir nüfusu artmaya devam etmektedir. Nitekim Tablo 1 incelendiğinde Kağızman ilçesi nüfusunun yaklaşık % 47.83'nün ilçe merkezinde ikamet ettiği görülmektedir. Bu oran diğer ilçelerle karşılaştırıldığında Kağızman ilçesi ilk sırada gelmektedir. Kağızman ilçesini % 40.43 oran ile Sarıkamış ilçesi takip etmektedir. Yine Km²'ye düşen insan sayısı olarak 24 kişi ile Kağızman ve Akyaka ilçeleri ilk sırada yer almaktadır (Tablo:1).

Tablo 1: Kars İli ve İlçelerinin Yerleşim Yeri ve Nüfusla İlgili Sayısal Bilgileri (2021-2022)

İlçe	Nüfus 2021	Nüfus 2022	Nüfus Artışı %	Belediye Sayısı	Mahalle Sayısı	Köy Sayısı	Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu	Şehirde Oturan %	Alanı km ²	Km ² 'ye Düşen Kişi S.
Akyaka	10.353	9.977	-3,70	1	3	27	7.951	2.026	20,31	417	24
Arpaçay	15.922	15.075	-5,47	1	4	48	12.731	2.344	15,55	1165	13
Digor	21.088	19.872	-5,94	2	2	37	14.474	5.398	27,16	1092	18
Kağızman	45.079	44.178	-2,02	1	9	62	23.048	21.130	47,83	1871	24
Merkez İlçe	117.312	117.235	-0,07	1	23	72	25.785	91.450	78,01	2048	57
Sarıkamış	39.486	37.744	-4,51	1	9	55	22.484	15.260	40,43	2038	19
Selim	22.267	21.488	-3,56	1	3	53	15.925	5.563	25,89	982	22
Susuz	9.570	9.260	-3,29	1	4	27	7.216	2.044	22,07	578	16
Kars İli	281.077	274.829	-2,22	9	57	381	129.614	145.215	52,84	10.191	27

Kaynak: TÜİK ve Wikipedia Verilerinden Derlenmiştir.

İnceleme sahasını oluşturan Kağızman İlçe merkezinde 2015 yılı boyunca bütün suç başlıkları suç kayıtlarının tutulduğu cerayim* defterleri analiz edildiğinde toplamda 597 suç işlendiği tespit edilmiştir. 2015-2018 yılları suç sayılarına bakıldığında bu rakam bahsi geçen yıllar içerisinde en çok olanıdır. Bu suçların suç başlıklarına göre dağılımında en çok kişilere karşı suçların (363) işlendiği görülür. Bunu malvarlığına karşı işlenen suçlar (136), topluma karşı işlenen suçlar (70) takip ederken en az ise millete ve devlete karşı işlenen (28) suçların olduğu görülmektedir (Tablo 1).

Araştırmanın konusunu oluşturan suç ve demografya verileri içinde önemli bir ölçüt olan adli olaylara karışan kişi sayısıdır. Bu bakış açısıyla konu incelendiğinde suç olayına maruz kalmış mağdur, tanık, müşteki*, şüpheli*, sanık* 1903 kişidir. Bu sayı araştırma dönemi içerisinde ilçe nüfusuna oranlandığında ilçe nüfusunun % 10'un adli olaylara maruz kaldığı görülmektedir. Suça kaynaklık eden, suç olayının meydana çıkmasına sebep olan yani şüpheli sayısı ise 1.165 kişidir. Bu rakam savcılık kanalıyla yapılan soruşturma sonucu kovuşturmaya yer olmadığına dair bazı olaylar için karar verilse de suç olayına karışanlar için ortalama bir rakam olarak kabul edilebilir (Tablo 1).

Araştırma sahasında 2015 yılında suça karışmış şüphelilerin suç başlıklarına göre tasnif edildiğinde şüphelilerin en çok kişilere karşı (720) suçu işlediği, en az ise millete ve devlete karşı olan suçlara (76) karıştığı tespit

*Cerayim: Suçlar, kabahatler manasına gelen kelime, hukukta; özellikle kolluktan cumhuriyet savcılığına gönderilen suç ihbarı üzerine kayıtların aynı adla tutulduğu deftere denir. Bu kayıt ceraim numarası olarak deftere işlenir (adalet.gov.tr).

* Müşteki: Şikâyetinde bulunan, şahsî davacı. İlgili makama derdini aktaran (adalet.gov.tr).

* Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişi (5271 Sayılı Kanun, Mad. 2).

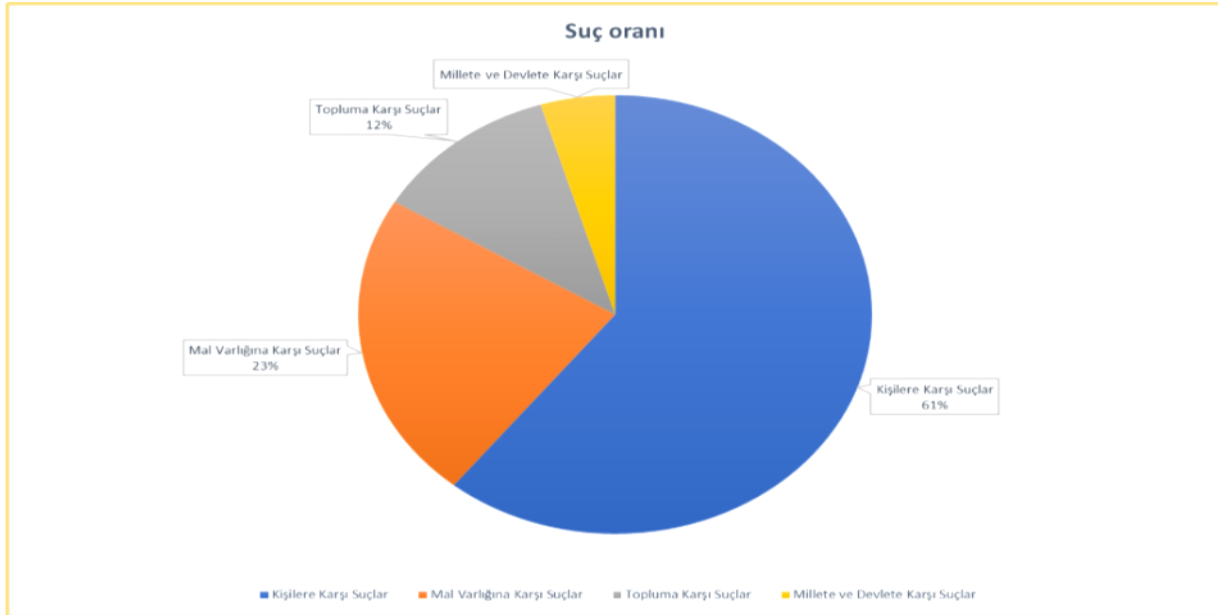
* Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişi (5271 Sayılı Kanun, Mad. 2).

edilmiştir. İlçe nüfusuna oranlandığında şüphelilerin % 3.8'i kişilere karşı, % 0.4'ü ise millete ve devlete karşı suçlara karıştığı sonucuna varılmıştır (Tablo 1, Grafik 1).

Tablo:1: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Suçların Miktar ve Nüfusa Oranı

	Kişilere Karşı Suçlar	Mal Varlığına Karşı Suçlar	Topluma Karşı Suçlar	Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Toplam
Suç Sayısı	363	136	70	28	597
Suç Oranı %	60,8	22,7	11,7	4,6	% 100
Suçta Karışan Kişi Sayısı	1205	347	218	133	1903
Suçta Karışan Kişi Sayısının Nüfus Sayısına Oranı %	6,43	1,85	1,16	0,7	10,1
Suçta Karışan Şüpheli Sayısı	720	231	138	76	1165
Suçta Karışan Şüpheli Sayısının Nüfus Sayısına Oranı %	3,8	1,2	0,7	0,4	6,2
Kağızman İlçe Merkezi Nüfusu (2015)					18.744

Kaynak: Kağızman İlçesi Resmi Kurumlar ve TÜİK verilerinden Derlenmiştir.

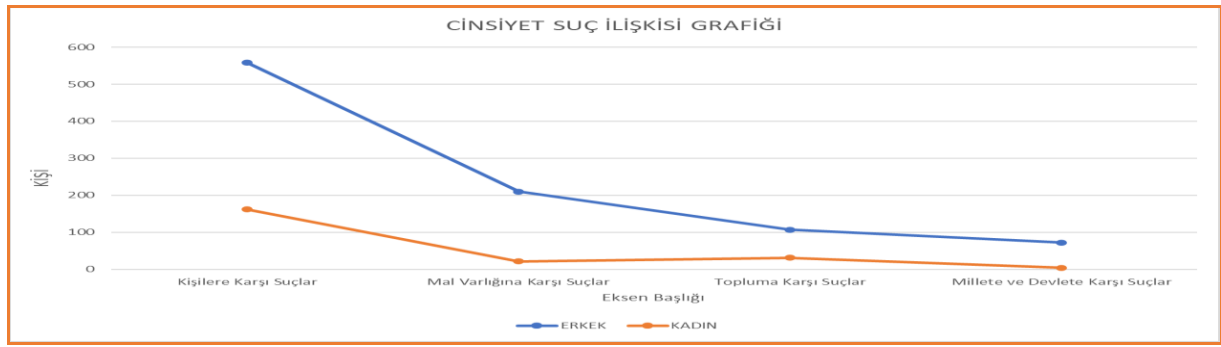
Grafik 1: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Suçların Oransal Dağılımı

Kağızman ilçe merkezinde inceleme dönemi içerisinde işlenen suçlar tasnif edildiğinde şüpheli durumunda olanların cinsiyete göre dağılımında şu sonuca ulaşılmıştır. Suçta karışan 1.165 kişiden 947'si erkek, 218 kişisi ise kadındır. Başka bir deyişle suçta karışanların beşte dördünden daha fazlası erkeklerdir. Suç alt başlıklarına göre özele inildiğinde kişilere karşı işlenen suçlara 558'i erkek, 162'si ise kadın olmak üzere toplam 720 kişinin şüpheli durumunda suç işlediği görülmektedir. Aynı zamanda bütün suçlar içerisinde kişilere karşı işlenen suçlar, diğer suçlar arasında ilk sırada yer almaktadır. Cinsiyete göre suçlar incelendiğinde bütün suç başlıklarında erkeklerin sayı olarak önde olduğu görülmektedir. En az erkek ve kadının karıştığı suçlar ise millete ve devlete karşı olan suçlar olarak görülmektedir (Tablo 2, Grafik 2).

Tablo:2: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Suçların Miktar, Cinsiyet ve Nüfusa Oranı

	Kişilere Karşı Suçlar	Mal Varlığına Karşı Suçlar	Topluma Karşı Suçlar	Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Toplam
Suç Sayısı	363	136	70	28	597
Suçla Karışan Şüpheli Sayısı	720	231	138	76	1165
Suçla Karışan Şüpheli Erkek Sayısı	558	210	107	72	947
Suçla Karışan Şüpheli Kadın Sayısı	162	21	31	4	218
Kağızman İlçe Merkezi Nüfusu (2015)					18.744

Kaynak: Kağızman İlçesi Resmi Kurumlar ve TÜİK verilerinden Derlenmiştir.

Grafik 2: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Suçların Cinsiyete Göre Dağılımı

Kağızman ilçe merkezinde araştırma dönemini kapsayan sürede asayiş suçları olaya karışan şüphelilerin cinsiyet, yaş aralığı ve eğitim durumu gibi bazı demografik taksimata göre incelendiğinde şu sonuçlara varılmıştır. İlçe merkezinde; kişilere karşı, malvarlığına karşı, topluma ve millete-devlete karşı işlenen suçlar incelenmiştir. Bu suçlar içerisinde erkekler en çok kişilere karşı suçlara (558) en az ise millete ve devlete karşı suçlara (62) karıştığı görülmüştür. Kadınlarda ise bu duruma benzerlik olduğu görülmektedir. Kadınlarda erkekler gibi en çok kişilere (162) en az ise devlete ve millete karşı (3) olan suçları işlediği tespit edilmiştir. İşlenen suçlar yaş gruplarına göre tasnif edildiğinde bütün suç başlıklarında en çok suçla karışanların 19-64 yaş, en az suçla karışanların ise 12-18 yaş aralığında olduğu görülür. Topluma, millete ve devlete karşı olan suç gruplarında ise 65 yaş ve üzeri olanların hiçbir suçla karışmadığı görülmüştür. Eğitim durumuna göre suçla karışan şüphelilerin analizi yapıldığında millete ve devlete karşı suçlar hariç tablo 3 te yer alan suçlar en az üniversite mezunlarının yer aldığı görülür. Kişilere karşı suçlara en çok ortaokul (236), malvarlığına karşı suçlara en çok lise (85), topluma karşı suçlara ise yine en çok ilkokul mezunlarının karıştığı (49) tespit edilmiştir. Millete ve devlete karşı olan suçlar da topluma ve malvarlığına karşı olan suçlarda olduğu gibi en çok ilkokul seviyesinde eğitime sahip şüphelilerin bu suçu işlediği (35) sonucuna varılmıştır (Tablo 3).

Tablo:3: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Suçların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumu

KİŞİLERE KARŞI SUÇLAR									
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12--18	19-64	65+	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Hayata Ve Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar	342	92	15	412	8	98	143	158	36
Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar	18	5	1	22	.	15	4	4	.
Hürriyet Ve Şerefe Karşı Suçlar	176	52	.	217	11	40	89	64	35
Kişilere Karşı Diğer Suçlar	1	3	.	4	.	1	.	2	1
Kayıp Şahıs	21	10	1	26	4	7	16	8	.
Toplam	558	162	17	681	23	161	252	236	72
MAL VARLIĞINA KARŞI SUÇLAR									
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12--18	19-64	65+	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Hırsızlık	72	11	.	80	3	25	18	32	8
Hürriyet Ve Şerefe Karşı Suçlar	11	1	1	11	.	10	.	2	.
Mala Zarar Verme	40	3	.	40	3	15	10	8	10
Malvarlığına Karşı Diğer Suçlar	87	6	2	89	2	18	27	43	5
Toplam	210	21	3	220	8	68	55	85	23
TOPLUMA KARŞI SUÇLAR									
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12--18	19-64	65+	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Aile Düzenine Karşı Suçlar	12	7	.	19	.	5	4	10	.
Kamu Güvenine Karşı Suçlar	9	1	.	10	.	.	4	6	.
Topluma Karşı Diğer Suçlar	72	23	3	92	.	44	29	21	1
Genel Tehlike Yaratan Suçlar	1	.	.	1	.	.	1	.	.
Toplam	94	31	3	122	.	49	38	37	1
MİLLETE ve DEVLETE KARŞI SUÇLAR									
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12--18	18-64	65+	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Adliyeye Karşı Suçlar	3	2	.	5	.	2	.	3	.
Millete Ve Devlete Karşı Diğer Suçlar	1	.	.	1	.	1	.	.	.
Kamu İdaresinin Güvenirliğinde Ve İşleyişine Karşı Suçlar	12	1	.	12	.	.	.	3	9
Diğer Kanunlarda Belirtilen Suçlar	46	.	1	45	.	32	7	2	5
Toplam	62	3	1	63	.	35	7	8	14

Kaynak: Kağızman İlçesi Resmi Kurumlar ve TÜİK verilerinden Derlenmiştir.

Kişilere karşı işlenen suçlar özelinde işlenen suçlar tasnif edildiğinde beş alt başlıkta suçların dağılışı incelenebilir. Demografik açıdan suça karışanlar tasnif edildiğinde ise şüphelilerin cinsiyet, yaş aralığı ve eğitim

durumuna göre değerlendirmeler yapılmıştır. Cinsiyete göre sınıflamada Kişilere karşı diğer suçlar hariç bütün suç gruplarında erkekler kadınlara göre çok daha yüksek sayıya sahiptir. Erkeklerin en çok karıştığı suç çeşidi ise hayat ve vücut dokunulmazlığına karşı suçlar oluştururken kadınların ise yine en çok içinde bulunduğu suç türü yine bu suç başlığıdır. Hayat ve vücut dokunulmazlığına karşı suçların kasten ve taksirle yani kazara, farkında olmadan, bilmeden, yanlışlıkla yapılan suçları kapsar. Bu tür suçlar ülkemizdeki çoğu yerleşim birimlerinde de en önde olan suçlardandır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan kadınlardan beş kişinin bu suça karışmış olması ilk başta kadına karşı kadının nasıl cinsel tacizde bulunabilir sorusunu akla getirir de gerçekte böyle değildir. Bu suç grubu içerisinde cerayim raporları daha detaylı incelendiğinde erken yaşta çocukların evlendirilmesi veya gerçekte ya da medya yoluyla cinsel taciz suçuna annenin veya kız kardeşin ya da okuldan veya mahalleden kız arkadaşın bu suça azmettirme gibi suçlarda şüpheli duruma düştüğü durumları daha çok kapsar (Tablo 3).

Suçta karışanların yaş gruplarına göre incelendiğinde bütün yaş grupları içerisinde en çok 19-64 yaş aralığında olan aktif nüfusun en önde geldiği görülmektedir. Eğitim seviyesine göre suçlar tasnif edildiğinde ise anlamlı bir bağlantı ortaya çıkmaktadır. Eğitim seviyesi yükseldikçe şüpheli sıfatıyla suç işleyenlerin sayısının çok önemli derecede düştüğü görülmektedir. Nitekim kişilere karşı suç ayırımında bulunulan beş başlıkta üniversite mezunları en az sayıyı oluştururken eğitim basamağının en alt iki kademesi olan ilkökul ve ortaokul bir arada düşünüldüğünde en çok suça bu eğitim seviyesinde olanların karıştığı görülmektedir (Tablo 3).

Tablo3: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Kişilere Karşı Suçların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumu

	KİŞİLERE KARŞI SUÇLAR								
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12-18	19-64	65±	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Hayata ve Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar	342	92	15	412	8	98	143	158	36
Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar	18	5	1	22	-	15	4	4	-
Hürriyet ve Şerefe Karşı Suçlar	176	52	-	217	11	40	89	64	35
Kişilere Karşı Diğer Suçlar	1	3	-	4	-	1	-	2	1
Kayıp Şahıs	21	10	1	26	4	7	16	8	0
Toplam	558	162	17	681	23	161	252	236	72

Kaynak: Kağızman İlçesi Resmi Kurumlar ve TÜİK verilerinden Derlenmiştir.

Türk Ceza Kanununun yer verdiği malvarlığına karşı suçların alt başlığında yer alan suçlar; hırsızlık, yağma (gasp), mala zarar verme ve malvarlığına karşı işlenen diğer suçlar (hakkı olmayan yere tecavüz, güveni kötüye kullanma, bedelsiz senedi kullanma, dolandırıcılık, suç eşyasını alma veya kabul etme ve malvarlığına karşı diğer tasnif dışı suçlar) etme, şeklinde tasnif edilebilir.

İnceleme sahasında araştırma dönemi içerisinde 136 kez malvarlığına karşı suç işlenmiştir. Malvarlığına karşı işlenen suçları şüphelilerden cinsiyete göre tasnif yapıldığında 210 erkek, 21 kadın suça karışmıştır. Malvarlığına karşı suçlara erkekler kadınlara göre on kat daha fazla suça karıştığı görülmektedir. Yine mal varlığına karşı bütün suç alt başlıklarında da görüleceği üzere erkekler kadınlara göre en önde yer alır. Erkeklerin en çok karıştığı hakkı olmayan yere tecavüz, güveni kötüye kullanma, bedelsiz senedi kullanma, dolandırıcılık, suç

eşyasını alma veya kabul etme gibi suçlardan oluşan malvarlığına karşı diğer suçlar ile (87 kişi), hırsızlık suçudur (72). Kadınların en çok karıştığı suç hırsızlık (11) iken en az karıştığı suç ise yağma yani gasp (1) suçudur. Malvarlığına karşı suça karışanların yaş gruplarına göre incelendiğinde suça en çok karışanların 19-64 yaş aralığında olanların olduğu ortaya çıkmaktadır. Eğitim durumuna göre bakıldığında ise bütün suç guruplarına en çok lise (85) mezunu olanların malvarlığına karşı suçları işlediği, ikinci sırada ise ilkokul mezunlarının (68) yer aldığı görülür. Bütün suç başlıklarında en az suç işleyenlerin ise üniversite mezunu (23) olanların yer aldığı tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo:4: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Malvarlığına Karşı Suçların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumu

MAL VARLIĞINA KARŞI SUÇLAR									
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12-18	19-64	65+	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Hırsızlık	72	11	0	80	3	25	18	32	8
Yağma (Gasp)	11	1	1	11	0	10	0	2	0
Mala Zarar Verme	40	3	0	40	3	15	10	8	10
Malvarlığına Karşı Diğer Suçlar	87	6	2	89	2	18	27	43	5
Toplam	210	21	3	220	8	68	55	85	23

Kaynak: Kağızman İlçesi Resmi Kurumlar ve TÜİK verilerinden Derlenmiştir.

Türk Ceza Kanununa göre, asayiş suçları içerisinde yer alan topluma karşı yapılmış suçlar şunlardan oluşur: Aile Düzenine Karşı Suçlar (aile içerisinde eşe ya da çocuklara veya ailenin diğer bireylerine karşı kötü muamele, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, reşit olmayan yaştaki çocuğun alıkonulması, birden çok evlilik, hileli evlilik ve dinsel tören ile çocuğun soybağını değiştirme veya gizleme suçları), Kamu Güvenine Karşı Suçlar (mühür bozma, resmi belgede sahtecilik, özel belgede sahtecilik, kamu düzenine karşı diğer suçlar), Çevreye Karşı Suçlar (gürültüye neden olma, imar kirliliği yani kaçak yapı, çevrenin kasten ve taksirle kirlenmesi ve kara avcılığına muhalefet vb.), Genel Ahlaka Aykırı Suçlar (fuhuşa teşvik ve aracılık, müstehcenlik, kumar için yer ve imkan sağlama, dilencilik vb.), Genel Tehlike Yaratan Suçlar (kasten yangın çıkarma, silahla ateş etme, patlayıcı madde kullanma vb.) Topluma Karşı Diğer Suçlar (kamu sağlığına karşı diğer suçlar, sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair kanuna muhalefet ve kamu barışına karşı suçlar vb.).

Kağızman ilçe merkezinde topluma karşı işlenen suçlardan çevreye karşı ve genel ahlaka karşı suç üst ve alt başlıklarından hiç birisi inceleme dönemi içerisinde işlenmemiştir. Topluma karşı işlenen suçlar içerisinde cinsiyete göre tasnif yapıldığında erkekler bütün suç başlıklarında kadınlara göre sayıca çok önde yer alır. Cerayim defterlerine göre incelendiğinde Kağızman ilçe merkezinde araştırma süresi olan 2015 yılında müstehcenlik, hayasızca hareketler, fuhuşa teşvik ve aracılık, kumar için yer ve imkan sağlama ile dilencilik suçunu hiçbir kadının işlemediği tespit edilmiştir. Yaş gruplarına göre incelendiğinde ise diğer suçlarda olduğu gibi 19-64 yaş aralığı en çok suç işleyen yaş aralığıdır. Topluma karşı işlenen suçu işleyen şüpheliler, eğitim durumuna göre incelendiğinde ise bütün suç guruplarında ilkokul mezunları en çok bu suçu işlediği (49) görülürken, üniversite mezunlarının ise sadece bir kez bu suça meyil ettikleri görülmektedir (Tablo 5).

Tablo:5: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Toplum Karşı Suçların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumu

	TOPLUMA KARŞI SUÇLAR								
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12-18	19-64	65+	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Aile Düzenine Karşı Suçlar	12	7	0	19	0	5	4	10	0
Kamu Güvenine Karşı Suçlar	9	1	0	10	0	0	4	6	0
Toplum Karşı Diğer Suçlar	72	23	3	92	0	44	29	21	1
Genel Tehlike Yaratan Suçlar	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Toplam	94	31	3	122	0	49	38	37	1

Kaynak: Kağızman İlçesi Resmi Kurumlar ve TÜİK verilerinden Derlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti yasaları ve özellikle Türk Ceza Kanununa ve bazen de içtihatlar* göre millete ve devlete karşı olan suçlar; kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar, adliye karşı suçlar, millete ve devlete karşı diğer suçlar ve diğer kanunlarda belirtilen suçları kapsamaktadır.

İnceleme sahasını oluşturan Kağızman ilçe merkezinde, millete ve devlete olan suçlar içerisinde bütün suç başlıklarının da erkekler kadınlar daha çok suç işlemiştir. Erkekler en çok diğer kanunla belirtilen suçlardan olan ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, ses ve gaz fişegi atabilen silahlar hakkında kanuna (daha çok kurusıkı tabir edilen tabancayı ruhsatsız bulundurma) muhalefet suçunu işledikleri tespit edilmiştir. Erkeklerin işlediği en az suç ise inceleme döneminde sadece bir kez millete ve devlete karşı suça karıştığı görülmektedir. Bu suç başlığının tümünde kadınlar sadece üç kez karışmıştır. Bu sayı oldukça düşüktür. Tablo 6 incelendiğinde kadınların millete ve devlete karşı olan suçlar ile diğer kanunlarda belirtilen suçları hiç işlemediği sadece bir kez kamu idaresinin güvenilirliğinde ve işleyişe karşı suçları, iki kez de adliye karşı olan suçlara (yalan tanıklık, iftira, suçluyu kayırma, delilleri yok etme vb.) karıştığı tespit edilmiştir. Yaş gruplarına göre tasnifte millete ve devlete karşı olan suçları daha çok 19-64 yaş aralığındaki insanlar işlemişken bu suç türünde 65 yaş ve üzeri hiç kimse suç işlememiştir. Eğitim seviyesi ile millete ve devlete karşı olan suçların dağılımı incelendiğinde en çok ilkököl mezunlarının bu suçu (35) işlediği tespit edilmiştir.

Tablo:6: Kağızman İlçe Merkezinde İşlenen Millete ve Devlete Karşı Suçların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumu

	MİLLETE VE DEVLETE KARŞI SUÇLAR								
	Cinsiyet		Yaş Grubu			Eğitim Durumu			
	Erkek	Kadın	12-18	19-64	65+	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Adliye Karşı Suçlar	3	2	-	5	-	2	-	3	-
Millete ve Devlete Karşı Diğer Suçlar	1	-	-	1	-	1	-	-	-
Kamu İdaresinin Güvenirliğinde ve İşleyişine Karşı Suçlar	12	1	-	12	-	-	-	3	9
Diğer Kanunlarda Belirtilen Suçlar	46	-	1	45	-	32	7	2	5
Toplam	62	3	1	63	-	35	7	8	14

Kaynak: Kağızman İlçesi Resmi Kurumlar ve TÜİK verilerinden Derlenmiştir.

* İchtihat: Yasa tarafından hüküm belirtilmemiş bir konuda, daha önceki bir mahkeme kararının esas alınmasıdır.(adalet.gov.tr ve Wikipedia)

TARTIŞMA ve SONUÇ

İnceleme sahası olan Kağızman İlçe merkezinde 2015 yılı itibariyle bütün suç başlıklarında olmak üzere toplam 597 suç işlendiği tespit edilmiştir. Adalet Bakanlığının ülkemiz genelinde işlenen suçların yer aldığı ve araştırma sahasının inceleme dönemini de kapsayan 2015 yılı “Adalet İstatistikleri (Judicial Statistics)” raporuna göre istatistik bölge sınıflaması TRA Kuzeydoğu Anadolu TRA22 kısmında yer ve aynı dönemde Kars ilinde ceza mahkemelerinde açılan dava sayısı 12 484 olduğu görülmektedir. Kağızman şehir merkezinde işlenen suçlar bu sayının yalnızca % 4.7’sine tekabül eder ve bu oran oldukça düşüktür. 2015 yılı için Kağızman ilçe merkezi asayiş olayları açısından Kars ili suç sayı ve oranına göre çok az sayıda olayın olduğu görülmektedir.

Kağızman ilçe merkezi için temin edilebilen verilere göre 2015-2018 yılları için elde edilen suç sayılarına bakıldığında 2015 yılında 597 suç eylemi, 2016 yılında 577 suç, 2017 yılı 476 ve son olarak da 2018 yılı sonu itibariyle ilçe merkezinde 375 suçun işlendiği bilinmektedir. 2015-2018 yılları arasında en fazla suçun işlendiği ve araştırmaya da konu olan 2015 yılı için Kars ili suç oranına göre sadece % 4.7 seviyesinde bir suç oranına sahip olduğu ve diğer yıllarda ise suç sayısının çok daha düşük olduğu tespitinden hareketle Kağızman İlçe merkezinin asayiş bakımından güvenli ve huzurlu bir ilçe merkezi olduğu söylenebilir. Nitekim 2015 te olan 597 suç sayısı 2018 de 375’e neredeyse yarısı kadar suç eyleminin azaldığı düşünüldüğünde ilçe merkezinin güvenli bir yer olduğu düşünülebilir.

2015 yılı boyunca Kağızman İlçe merkezinde işlenen asayiş suç başlıklarına göre suçların dağılımında en çok kişilere karşı suçların (363) işlendiği görülür. Bunu malvarlığına karşı işlenen suçlar (136), topluma karşı işlenen suçlar (70) takip ederken en az ise millete ve devlete karşı işlenen (28) suçların olduğu görülmektedir.

TÜİK verileri incelendiğinde ülkemizin diğer illerinde olduğu gibi Kağızman ilçe merkezinde de kişilere karşı olan suçlar en önde yer alır. Nitekim sosyal bir varlık olan insanoğlu şehir, il veya ilçe merkezlerinde daha dar alanda yaşadığı, kırsal yerleşmelere göre iş bölümünün olduğu, ticaret ve hizmet sektörü gibi birçok alanda birbiri ile daha sıkı temasta olması beraberinde bazı anlaşmazlıkları da beraberinde getirmiştir. Nitekim kişilere karşı işlenen suçlara bakıldığında taksirle veya kasten yaralama, tehdit, trafik kazası sonucu yaralama veya öldürme ve konut dokunulmazlığı gibi kişilerin birbirlerine karşı en çok temas ve suç işleyebileceği gündelik yaşamdan kaynaklanan suçların olduğu bir gerçektir. Kağızman ilçe merkezinin yerleşim alanları incelendiğinde yakın geçmişe kadar kayısı bahçeleri içerisinde tek katlı konutlarda daha az sayıda aile bireylerinin yaşadığı mekânlara daha çok 2014-2015 yılı itibariyle kayısı bahçelerine yapılan sayısı hızlıca artan ve çok katlı, plansız ve çarpık yapılan apartmanlar neticesinde nüfus belirli alanlara toplandığı gibi çarpık kentleşmenin de beraberinde getirdiği sorunlar kişilere karşı işlenen suçlara da daha çok kaynaklık ettiği resmi kayıtlara yansıdığı gibi araştırma sahasında yapılan uzun yıllara dayalı gözlem ve yörede yaşayanlarla yapılan görüşme sonuçlarına da açıkça yansımıştır.

Kişilere karşı işlenen suçlarda erkeklerin kadınlara göre daha fazla sayıda olduğu görülür. Gündelik hayatta erkeklerin kadınlara göre iş hayatında ve sosyal etkileşimde bulunmasının bir etkisinin olduğu düşünülebilir. Bu durum sadece araştırma sahasına özgü olmayıp TÜİK ve adli istatistikler incelendiğinde ülkemizin birçok yerinde

de böyle sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Yine kişilere karşı işlenen suçların eğitim seviyesine göre dağılımı incelendiğinde suça karışanların çok büyük bir kesiminin üniversite mezunu olmayanlardan oluştuğu eğitim seviyesi suç ilişkisi arasında bir bağlantı kurulabileceğini ortaya koymuştur.

Malvarlığına karşı işlenen suçlarda kadınlara göre erkek sayısının daha fazla olduğu olduğu, eğitim seviyesine göre tasnifte ise kişilere karşı işlenen suçlarda olduğu gibi yine anlamlı bir bağlantı ortaya çıkmaktadır. Kağızman ilçesinde malvarlığına karşı suçları en çok lise ve ilkokul mezunları en az ise üniversite mezunlarının işlediği sonucu elde edilmiştir.

Kağızman ilçe merkezinde yaşayanlar araştırma dönemi boyunca en az topluma, millete ve devlete karşı olan suçlara karışmışlardır. Aile düzenine, kamu güvenliğine, topluma ve genel tehlike yaratan suçlardan oluşan topluma karşı olan suçların ilçe merkezinde az görülmesi yörede yaşayanların kanunlara ve kanun koyuculara karşı gösterdikleri saygı yanında aile düzeninin de hala bozulmadığı aile için saygı ve düzenin sanayi toplumlarına göre kültürel bozulmanın daha az olduğu, aile birliğinin daha ön planda olduğunun bir işaretidir. Bu suç türünde bir yıl boyunca sadece 94 erkek 31 kadın suça karışmışken eğitim seviyesine göre dağılışı incelendiğinde sadece bir üniversite mezunu bu suçu işlemişken, 49 ilkokul, 38 ortaokul ve 37 lise mezunu topluma karşı suça bulaşmıştır.

Millete ve Devlete Karşı Suçlar incelendiğinde zimmet, rüşvet, görevi kötüye kullanma, kolluk kuvvetlerine direnme, diğer kamu görevlilerine direnme, kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı diğer suçlar, iftira, suç uydurma gibi alt başlıklardan oluşmaktadır. Kağızman ilçe merkezinde yaşayanlar 2015 yılı boyunca bütün asayiş suçu içerisinde en az millete ve devlete karşı olan suçları işlemişlerdir. Yörede yaşayanların topluma karşı işlenen suçlarda olduğu gibi yine devletin ve toplumun düzenine karşı kanunlar ve kanun koyuculara karşı son derece saygılı ve uyumlu oldukları söylenebilir.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Makalede etik kurul izni gerektirecek herhangi bir çalışma yapılmamıştır.”

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada yazarın katkı oranı %100'dür

KAYNAKÇA

Aliağaoğlu A. & Alaeddinoğlu, F. (2005). Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım. *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, S.17-41.

Aliağaoğlu, A. & Çildam, S. Y. (2016a). Bandırma Şehrinde Suçlar (2006- 2008): Coğrafi Bir Yaklaşım. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 19 Sayı 35, 19-53.
<https://doi.org/10.31795/baunsobed.645329>

- Aliağaoğlu, A. & Çildam, S. Y. (2016b). Bandırma Şehrinde Suçlar (2006- 2008): Coğrafi Bir Yaklaşım. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 19, Sayı 35, 19-55.*
<https://doi.org/10.31795/baunsobed.645329>
- Atış, E. & Ünsal, H. (2020). Suç ve Mekân İlişkisine Coğrafi Bir Yaklaşım: Taşköprü şehri (Kastamonu) örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi, Cilt,25,Sayı 43, 49-72.*
- Atış, E., & Çelikoğlu, Ş., (2017). "Kağızman İlçesi'nde Kayısı Üretimi ve Yöre Ekonomisine Katkıları", *Marmara Coğrafya Dergisi Sayı.36, 191-205.*
- Aksak, P. & Çalışkan, V. (2010). Çanakkale Kentinde Mala Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Dağılışı Özelliklerinin İncelenmesi (2007). *Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:22, 245-275.*
- Ayhan, İ. & Çubukçu, K. M. (2007). Suç ve Kent İlişkisine Ampirik Bakış: Literatür Taraması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:5, 30-55.*
- Başaran, E. (2022). Türkiye'de Suç Coğrafyası Araştırmaları: Bir Literatür Değerlendirmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 23, Sayı42, 625-66.*
<https://doi.org/10.21550/sosbilder.993725>
- Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*, Beta Basım Yayım Dağıtım
- Kızılcelik, S. & Erjem, Y. (1996). *Açıklamalı Sosyoloji Sözlüğü*. Saray Kitabevleri.
- Karakaş, E. (2005). Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları I: Veri Kaynakları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:1, 57-69.*
- Karakaş, E. (2009). Suç Coğrafyası Çalışmalarında Veri Kaynakları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:19, Sayı:2, 25-41.*
- Taş, B. & Akça, F. (2015). Coğrafi Bakış Açısıyla Ödemiş Şehrinde Kişiye Karşı İşlenen Suçlar. *Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:64, 61-68.* <https://doi.org/10.17211/tcd.13262>
- Yılmaz, A. & Ergün, S. G. (2005). *Şehir Güvenliği, Coğrafya ve CBS (Samsun örneği)*. Ege Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 323-331, Ege Üniversitesi Yayınevi.